

EIROPAS DATU AIZSARDZĪBAS UZRAUDZĪTĀJS

Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja atzinuma kopsavilkums par priekšlikumu regulai par Savienības pilsoņu personas apliecību un citu dokumentu drošības uzlabošanu

(Pilns šā atzinuma teksts angļu, franču un vācu valodā ir pieejams EDAU tīmekļa vietnē www.edps.europa.eu)

(2018/C 338/12)

Šajā atzinumā ir izklāstīta EDAU nostāja par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par Savienības pilsoņu personas apliecību un Savienības pilsoņiem un viņu ģimenes locekļiem, kuri izmanto brīvas pārvietošanās tiesības, izsniegto uzturēšanās dokumentu drošības uzlabošanu.

Šajā saistībā EDAU konstatē, ka Komisija ir nepārprotami izvēlējusies noteikt priekšlikumā ietvertu brīvas pārvietošanās aspektu prioritātes un uzskatīt ar drošību saistīto mērķi par tiešu priekšnosacījumu. EDAU atzīmē, ka tas varētu ietekmēt priekšlikuma elementu nepieciešamības un samērīguma analīzi.

EDAU atbalsta Eiropas Komisijas mērķi uzlabot personas apliecību un uzturēšanās dokumentu drošības standartus, tādējādi sniedzot ieguldījumu visas Savienības drošībā. Tajā pašā laikā EDAU uzskata, ka priekšlikumā nav pietiekami pamatota vajadzība apstrādāt divus biometrisku datu veidus (sejas attēlus un pirkstu nospiedumus) šajā kontekstā, savukārt norādītos mērķus varētu sasniegt ar mazāk uzbāzīgu pieeju.

Saskaņā ar ES tiesisko regulējumu, kā arī modernizēto Konvenciju Nr. 108 biometriskos datus uzskata par sensitīviem datiem, un tiem ir piemērojama īpaša aizsardzība. EDAU uzsver, ka gan sejas attēli, gan pirkstu nospiedumi, kas tiktu apstrādāti atbilstoši priekšlikumam, nepārprotami būtu iekļaujami šajā sensitīvo datu kategorijā.

Turklāt EDAU uzskata, ka priekšlikumam būtu plaša ietekme aptuveni uz 370 miljoniem ES pilsoņu, potenciāli uzliekot 85 % ES iedzīvotāju pienākumu izpildīt pirkstu nospiedumu noņemšanas prasību. Ņemot vērā šo plašo darbības jomu apvienojumā ar īpaši sensitīvajiem apstrādātajiem datiem (sejas attēli apvienojumā ar pirkstu nospiedumiem), ir vajadzīga cieša uzraudzība atbilstoši stingrai nepieciešamības pārbaudei.

EDAU arī atzīst, ka, ņemot vērā atšķirības starp personas apliecībām un pasēm, drošības elementus, kuri var tikt uzskatīti par piemērotiem pasēm, nedrīkst automātiski ieviest attiecībā uz personas apliecībām, jo pirms tam ir jāveic izvērtēšana un rūpīga analīze.

Turklāt EDAU vēlas uzsvērt, ka attiecībā uz konkrēto apstrādi būtu piemērojams Vispārīgās datu aizsardzības regulas (turpmāk – "VDAR")⁽¹⁾ 35. panta 10. punkts. Šajā saistībā EDAU konstatē, ka priekšlikumam pievienotajā ietekmes novērtējumā nav atbalstīta Komisijas izvēlēta politikas iespēja, t. i., gan sejas attēlu, gan (divu) pirkstu nospiedumu obligāta iekļaušana personas apliecībās (un uzturēšanās dokumentos). Tādēļ priekšlikumam pievienoto ietekmes novērtējumu nevar uzskatīt par pietiekamu, lai būtu ievērots VDAR 35. panta 10. punkts. Tāpēc EDAU iesaka atkārtoti novērtēt biometrisku datu (sejas attēlu apvienojumā ar pirkstu nospiedumiem) apstrādes nepieciešamību un samērīgumu.

Turklāt priekšlikumā būtu skaidri jāparedz aizsardzības pasākumi pret dalībvalstīm, kas izveido valsts daktiloskopiskās datubāzes saistībā ar priekšlikuma īstenošanu. Priekšlikumam būtu jāpievieno noteikums, kas skaidri nosaka, ka biometriskie dati, ko apstrādā saistībā ar priekšlikumu, ir jādzēš nekavējoties pēc to ieviešanas mikroshēmā un ka tos turpmāk nedrīkst apstrādāt citiem mērķiem kā vien tiem, kas ir skaidri noteikti priekšlikumā.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa Regula (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.).

EDAU saprot, ka biometrisku datu izmantošanu varētu uzskatīt par likumīgu krāpšanas apkarošanas pasākumu, tomēr priekšlikumā nav pamatota vajadzība uzglabāt abus biometrisku datu veidus priekšlikumā paredzētajiem mērķiem. Viena no iespējām, ko varētu apsvērt, ir ierobežot izmantoto biometrisku datu veidus līdz vienam veidam (piemēram, izmantot tikai sejas attēlu).

Turklāt EDAU vēlas uzsvērt, ka tas saprot, ka pirkstu nospiedumu attēlu uzglabāšana uzlabo sadarbību, bet vienlaikus arī palielina apstrādāto biometrisku datu apjomu un uzdošanās par citu personu risku personas datu aizsardzības pārkāpuma gadījumā. Tādējādi EDAU iesaka ierobežot dokumentu mikrosķēmas saglabātos pirkstu nospiedumu datus līdz papillārlīniju attēliem jeb rakstiem – no pirkstu nospieduma attēla izgūtu iezīmju apakškopumam.

Visbeidzot, ņemot vērā iepriekš izklāstītā priekšlikuma plašo apjomu un iespējamo ietekmi, EDAU iesaka priekšlikumā noteikt 14 gadu vecuma ierobežojumu bērnu pirkstu nospiedumu ņemšanai atbilstoši citiem ES tiesību instrumentiem.

1. IEVADS UN PAMATINFORMĀCIJA

1. Eiropas Komisija (turpmāk – “Komisija”) 2018. gada 17. aprīlī nāca klajā ar priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par Savienības pilsoņu personas apliecību un Savienības pilsoņiem un viņu ģimenes locekļiem, kuri izmanto brīvas pārvietošanās tiesības, izsniegto uzturēšanās dokumentu drošības uzlabošanu ⁽¹⁾ ar mērķi uzlabot ES pilsoņu personas apliecību un ģimenes locekļu, kuri nav ES pilsoņi, uzturēšanās atļauju drošības elementus (turpmāk – “priekšlikums”).
2. Šis regulas priekšlikums ir daļa no 2016. gada decembra rīcības plāna stingrākai Eiropas darbībai pret ceļošanas dokumentu viltošanu (turpmāk – “2016. gada decembra rīcības plāns”) ⁽²⁾, kurā Komisija identificēja darbības, kas jāveic, lai risinātu jautājumu par dokumentu – tostarp personas apliecību un uzturēšanās dokumentu – drošību saistībā ar nesensajiem teroristu uzbrukumiem Eiropā.
3. Personas apliecībām ir būtiska nozīme, nodrošinot personas identifikāciju administratīviem un komerciāliem mērķiem, kā Komisija to ir uzsvērusi savā 2016. gada 14. septembrī pieņemtajā paziņojumā “Drošības stiprināšana pasaulē, ko raksturo mobilitāte: informācijas apmaiņas uzlabojumi cīņā pret terorismu un ārējo robežu stiprināšana” ⁽³⁾. Vajadzība uzlabot šo dokumentu drošību tika uzsvērta arī 2017. gada ziņojumā par ES pilsonību.
4. Daļa no EDAU uzdevuma ir konsultēt Komisijas dienestus tādu jaunu tiesību aktu priekšlikumu izstrādē, kas skar datu aizsardzību.
5. EDAU ir gandarīts, ka Eiropas Komisija jau ir neformāli konsultējusies ar to par priekšlikuma projektu un ka tam tika dota iespēja sniegt savu ieguldījumu saistībā ar datu aizsardzības aspektiem.

7. SECINĀJUMI

EDAU konstatē, ka Komisija ir nepārprotami izvēlējusies noteikt priekšlikumā ietvertu brīvas pārvietošanās aspektu prioritātes un uzskatīt ar drošību saistīto mērķi par tiešu priekšnosacījumu. EDAU atzīmē, ka tas varētu ietekmēt priekšlikuma elementu nepieciešamības un samērīguma analīzi.

EDAU atbalsta Eiropas Komisijas mērķi uzlabot personas apliecību un uzturēšanās dokumentu drošības standartus, tādējādi sniedzot ieguldījumu visas Savienības drošībā. Tajā pašā laikā EDAU uzskata, ka priekšlikumā nav pietiekami pamatota vajadzība apstrādāt divus biometrisku datu veidus (sejas attēlus un pirkstu nospiedumus) šajā kontekstā, savukārt norādītos mērķus varētu sasniegt ar mazāk uzbāzīgu pieeju.

Saskaņā ar ES tiesisko regulējumu, kā arī modernizēto Konvenciju Nr. 108 biometriskos datus uzskata par sensitīviem datiem, un tiem ir piemērojama īpaša aizsardzība. EDAU uzsver, ka gan sejas attēli, gan pirkstu nospiedumi, kas tiktu apstrādāti atbilstoši priekšlikumam, nepārprotami būtu iekļaujami šajā sensitīvo datu kategorijā.

⁽¹⁾ EK 2018. gada 17. aprīļa priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par Savienības pilsoņu personas apliecību un Savienības pilsoņiem un viņu ģimenes locekļiem, kuri izmanto brīvas pārvietošanās tiesības, izsniegto uzturēšanās dokumentu drošības uzlabošanu, COM(2018) 212 final, 2018/0104 (COD).

⁽²⁾ Komisijas 2016. gada 8. decembra paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei “Rīcības plāns stingrākai Eiropas darbībai pret ceļošanas dokumentu viltošanu”, COM(2016) 790 final.

⁽³⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei un Padomei “Drošības stiprināšana pasaulē, ko raksturo mobilitāte: informācijas apmaiņas uzlabojumi cīņā pret terorismu un ārējo robežu stiprināšana”, COM(2016) 602 final.

Turklāt EDAU uzskata, ka priekšlikumam būtu plaša ietekme aptuveni uz 370 miljoniem ES pilsoņu, potenciāli uzliekot 85 % ES iedzīvotāju pienākumu izpildīt pirkstu nospiedumu noņemšanas prasību. Ņemot vērā šo plašo darbības jomu apvienojumā ar īpaši sensitīvajiem apstrādājamiem datiem (sejas attēli apvienojumā ar pirkstu nospiedumiem), ir vajadzīga cieša uzraudzība atbilstoši stingrai nepieciešamības pārbaudei.

EDAU arī atzīst, ka, ņemot vērā atšķirības starp personas apliecībām un pasēm, drošības elementus, kuri var tikt uzskatīti par piemērotiem pasēm, nedrīkst automātiski ieviest attiecībā uz personas apliecībām, jo pirms tam ir jāveic izvērtēšana un rūpīga analīze.

Turklāt EDAU vēlas uzsvērt, ka attiecībā uz konkrēto apstrādi būtu piemērojams VDAR 35. panta 10. punkts. Šajā saistībā EDAU konstatē, ka priekšlikumam pievienotajā ietekmes novērtējumā nav atbalstīta Komisijas izvēlēta politikas iespēja, t. i., gan sejas attēlu, gan (divu) pirkstu nospiedumu obligāta iekļaušana personas apliecībās (un uzturēšanās dokumentos). Tādēļ priekšlikumam pievienoto ietekmes novērtējumu nevar uzskatīt par pietiekamu, lai būtu ievērots VDAR 35. panta 10. punkts. Tāpēc EDAU iesaka atkārtoti novērtēt biometrisku datu (sejas attēlu apvienojumā ar pirkstu nospiedumiem) apstrādes nepieciešamību un samērīgumu.

Turklāt priekšlikumā būtu skaidri jāparedz aizsardzības pasākumi pret dalībvalstīm, kas izveido valsts daktiloskopiskās datubāzes saistībā ar priekšlikuma īstenošanu. Priekšlikumam būtu jāpievieno noteikums, kas skaidri nosaka, ka biometriskie dati, ko apstrādā saistībā ar priekšlikumu, ir jādzēš nekavējoties pēc to ievadīšanas mikroshēmā un ka tos turpmāk nedrīkst apstrādāt citiem mērķiem kā vien tiem, kas ir skaidri noteikti priekšlikumā.

EDAU saprot, ka biometrisku datu izmantošanu varētu uzskatīt par likumīgu krāpšanas apkarošanas pasākumu, tomēr priekšlikumā nav pamatota vajadzība uzglabāt abus biometrisku datu veidus priekšlikumā paredzētajiem mērķiem. Viena no iespējām, ko varētu apsvērt, ir ierobežot izmantoto biometrisku datu veidus līdz vienam veidam (piemēram, izmantot tikai sejas attēlu).

Turklāt EDAU vēlas uzsvērt, ka tas saprot, ka pirkstu nospiedumu attēlu uzglabāšana uzlabo sadarbību, bet vienlaikus arī palielina apstrādāto biometrisku datu apjomu un uzdošanās par citu personu risku personas datu aizsardzības pārkāpuma gadījumā. Tādējādi EDAU iesaka ierobežot dokumentu mikroshēmās saglabātos pirkstu nospiedumu datus līdz papillārlīniju attēliem jeb rakstiem – no pirkstu nospieduma attēla izgūtu iezīmju apakškopumam.

Visbeidzot, ņemot vērā iepriekš izklāstītā priekšlikuma plašo apjomu un iespējamo ietekmi, EDAU iesaka priekšlikumā noteikt 14 gadu vecuma ierobežojumu bērnu pirkstu nospiedumu ņemšanai atbilstoši citiem ES tiesību instrumentiem.

Briselē, 2018. gada 10. augustā

Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs

Giovanni BUTTARELLI
